

Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár
Kecskemét, Piaristák tere 8. 6001 Pf.: 127.
Tel.: 76/500-550 • Fax: 76/500-570
E-mail: kjmk@kjmk.hu

Szakmai beszámoló

az NKA Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma által támogatott

Könyvtári találkozások 2020 –

Bács-Kiskun megyei ismeretterjesztő programok megvalósításáról

Pályázati azonosító: 201108/02251

Ebben a pályázati ciklusban (2020. szeptember és meghosszabbított határidővel 2021. április közötti időszakban) a Katona József Könyvtár diák- és felnőtt olvasóinak, látogatóinak ismeretbővítő **előadásokat, rendhagyó órát**, szerveztünk. Az egy évtizedes hagyományra visszatekintő **„Nem középiskolás fokon...”** ismeretterjesztő, olvasásnépszerűsítő sorozatunk keretében 9 programot valósítottunk meg Kecskeméten, a Katona József Könyvtárban. A programokon a részvétel mindenki számára nyitott és ingyenes volt.

A sorozat indítását követően súlyosbodott járványhelyzet miatt mindössze 2 programot tudtunk „élőben”, közönség előtt megtartani, hét előadást videóra felvéve a könyvtár honlapján és YouTube csatornáján tettünk elérhetővé.

A programsorozat időrendi áttekintése

Dátum	Programok	Célközönség	Létszám
<u>1.</u> <u>2020.</u> <u>okt. 7.</u>	<u>Székelyek történelemről, hagyományról.</u> Előadó: Száraz Miklós György író <i>Rendhagyó irodalom óra</i>	<u>Kecskeméti Piarista</u> <u>Gimnázium diákjai</u>	<u>62</u>
<u>2.</u> <u>2020.</u> <u>okt. 28.</u>	Hangszeres zene a bécsi klasszikában 3/1. Vonósnégyesek, szerenádok Előadó: Virág Barnabás zenei könyvtáros	<u>Középiskolás és felnőtt</u> <u>közönség</u>	36 és online 211
<u>3.</u> <u>2020.</u> <u>nov. 17</u>	A Bánk bán és a történelmi valóság Előadó: Dr. Körmendi Tamás történész	<u>Középiskolás és felnőtt</u> <u>közönség</u>	online 8563
<u>4.</u> <u>2020.</u> <u>nov.</u> <u>24.</u>	Hangszeres zene a bécsi klasszikában 3/2. Szimfóniák Előadó: Virág Barnabás zenei könyvtáros	Középiskolás és felnőtt közönség	online 66
<u>5.</u> <u>2020.</u> <u>dec.8.</u>	Hangszeres zene a bécsi klasszikában 3/3. Versenyművek Előadó: <u>Virág Barnabás zenei könyvtáros</u>	Középiskolás és felnőtt közönség	online 111
6. 2021. jan. 28.	Digitális világ – online tér. Az internet hálózába gubancolódva Előadó: Villányi Gergő digitális pszichológia szakértő	Középiskolás és felnőtt közönség	online 398
7. 2021. febr. 5.	<i>Környezetkultúra alsorozat</i> (Nem)növekedés egy korlátos világban Előadó: Dr. Köves Alexandra ökológiai közgazdász, egyetemi docens	Felnőtt közönség	online 270
8. 2021. márc. 31.	<i>Környezetkultúra alsorozat</i> Amit rosszul tudunk az éghajlatváltozásról Előadó: Rácsi András	Középiskolás közönség	online 160
<u>9.</u> <u>2021.</u> <u>ápr. 30.</u>	Magyarország a 17-18. században : A Rákóczi-szabadságharc előzményei és következményei Előadó: Dr. Kalmár János történész, egyetemi tanár	Középiskolás és felnőtt közönség	online 77
Összes	9 előadás: 2 élő		98
	7+1 online video-előadás	Honlapon	9856

Az élő előadásokat megtekintették átlagosan 49-en. A járvány miatti megkötések miatt korlátoztuk a létszámot.

A videókra átlagosan 1232-en kattintottak.

Programjaink tartalmi leírása

Székelyek történelemről, hagyományról

Előadó: Száraz Miklós György író

A székelyekről mindenkiben él egy általános kép – büszke, nyakas, harcos nép -, mégis rengeteg titok lengi körül őket, kezdve azzal, hogy vajon kik ők, honnan származnak. Tudósok és lelkes amatőrök nem szűnő lelkesedéssel kutatják azt.

Száraz Miklós György gyönyörű fotóanyaggal megjelenő művelődéstörténeti albumával a székelység természetét, szokásait, különösségét igyekszik megragadni. De mert egy nép habitusa alakítja a történelmét, és a történelme alakítja a habitusát, ezért a szerző mégis a történelembe ágyazva igyekszik megismertetni a székely népet. Így a piarista gimnázium két osztályának tanulói, akik könyvbemutatóra érkeztek a Katona József Könyvtárba, egyszerre vettek részt rendhagyó irodalom és történelem órán. Nem csak a székelységről kaptak ismereteket, hanem az író személyes viszonyáról is ehhez a népcsoporthoz.

A diákok különösen érdeklődőek voltak, és az óra végén az előadás átalakult jó hangulatú beszélgetéssé.

Hangszeres zene a bécsi klasszikában – előadássorozat

1. Vonósnégyesek, szerenádok - élő és videó előadás

(<https://www.youtube.com/watch?v=51z8HsZyoll>)

2. Szimfóniák videó előadás (https://www.youtube.com/watch?v=e3f6_e-rGLw)

3. Versenyművek videó előadás (<https://www.youtube.com/watch?v=QUH44r1yc>)

Előadó: Virág Barnabás zenei könyvtáros

A Hangszeres zene a bécsi klasszikában c. előadássorozat három részben mutatta be a 18. századi osztrák fővárosban kialakult, illetve ott tökéletesedett zenei műfajok és hagyományok legfontosabb tartalmi és formai jellemzőit. Az első előadás alkalmával a korszak történelmi háttere és általános ismertetése mellett elhelyezésre került a téma térben és időben, meghatározásra került a különbség a „klasszika” és a „klasszicizmus” kifejezések között,

valamint néhány anekdotával a három nagy komponistához – Haydnhoz, Mozarthoz és Beethovenhez – is közelebb került a hallgatóság. Amellett, hogy a vonósnégyes egy hangszeres apparátus, zenei műfaj is, ami jól reprezentálja a bécsi klasszika stílusát és kamarazenei hangzásvilágát. A szerenád műfajcsalád bemutatása lehetőséget adott a szerenádok és divertimentók közötti eltérések áttekintésére, valamint a kisebb műfajok (notturmo, cassation, Finalmusik) jellemzőinek vizsgálatára. A második előadás fókuszába a szimfónia műfaját állította, aminek tárgyalása mindenképp megkívánta a Mannheimhez köthető zenei reformok és a klasszikus szimfonikus zenekar összetételének tanulmányozását. Különböző szimfóniatételek kapcsán a korszak jellegzetes tételformái, azok felépítései is ismertetésre kerültek. A harmadik előadás a versenymű kapcsán a szólóhangszer-zenekar viszonyával, illetve a szólistaként vezényelt concerto interpretációs lehetőségének bemutatásával zárta a sorozatot.

A sorozat élő előadássorozatnak indult, első részét még közönség előtt tartotta meg Virág Barnabás. A járvány miatt a következő részeket már csak virtuálisan tarthattuk meg, ezért, hogy egységes legyen a sorozat, az első résznek is elkészítettük videó felvételét, és a három rész együtt érhető el a könyvtár honlapján.

Videó előadás

A Bánk bán és a történelmi valóság

Előadó: Dr. Körmendi Tamás történész

<https://www.youtube.com/watch?v=T0p4NW5bEI0>

Letöltve: 2021. június 24.

„A királynét megölni nem kell...” Ki ne hallotta volna ezt a kétértelmű üzenetet? Ki ne tudná, ki volt Bánk bán, és ki ne ismerné Gertrudis, magyar királyné elleni merénylet történetét? Legalábbis úgy, ahogy azt Katona József nemzeti drámánkban elmeséli, vagy ahogyan Erkel operájában a zene nyelvén megörökíti. De mi ebből a történelmi valóság? Erre keresi a választ az előadó. Bemutatja a történelmi hátteret, mely értelmet adhat az eseményeknek, leírást ad az esemény szereplőiről, akik bizony sok szempontból különböztek a drámából megismert személyektől. Végig veszi a gyilkosság lezajlását, kiemelve, mi az, amit a történettudomány bizonyítottnak vél, és mi az, amire még keresi a választ. Az előadó történész olykor saját feltételezéseit is megosztja a képernyő előtt ülő közönséggel. Minden állítást, feltételezést a történelmi kutatás vonatkozó eredményeire hivatkozva bizonyít vagy cáfol.

A videó hozzászólói egyetértenek abban: tudományos igényű, mégis nagyon izgalmas, élvezetes előadás. Remélhetőleg közelebb hozza a megidézett történelmi kort és a drámát is a tanuló ifjúsághoz!

A BÁNK BÁN ÉS A TÖRTÉNELMI VALÓSÁG - DR. KÖRMENTI TAMÁS ELŐADÁSA -

Videó előadás

Az internet hálójába gubancolódva

Előadó: Villányi Gergő digitális pszichológia szakértő

https://www.youtube.com/watch?v=KmH2qcl_5ZY

Letöltve: 2021. június 24.

A digitális technika fejlődésének köszönhetően, napjainkban kikerülhetetlen az online világ használata. Eközben rengeteg hatás ér bennünket, sok olyan is, melyekről nem is tudunk. Ezeknek is megvannak a maguk szabályai, és minél többet tudunk ezekről, annál inkább meg tudjuk védeni magunkat és környezetünket a nem kívánt hatásoktól. Ehhez kíván hozzájárulni ez az előadás.

Elemzi a legáltalánosabb tevékenységeket: Milyen veszélyeket rejt a közösségi oldalakon élményeink megosztása emlékeink megőrzése szempontjából? Egy „virtuális burokbán” figyeljük a híreket, ott beszéljük meg ezeket másokkal. Az így kialakított kép mennyire valóságos? Meddig normális, és mikortól túlzás az okos eszközök használata? Az előadásban megkapjuk a válaszokat, sőt a figyelmeztetést is: csodálatos lehetőségeket nyitott meg a technika, csak rajtunk múlik, hogy nem válik-e kárunkra.

Videó előadás

(Nem)növekedés egy korlátos világban

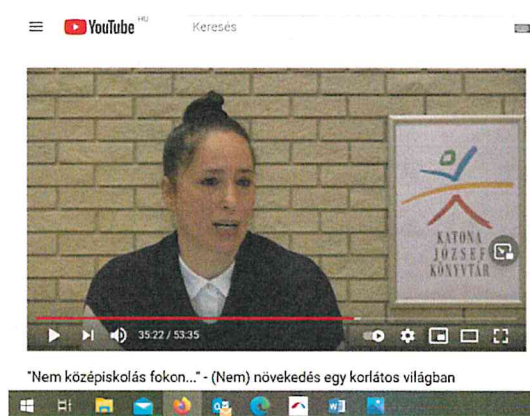
Előadó: Dr. Köves Alexandra ökológiai közgazdász, egyetemi docens

<https://www.youtube.com/watch?v=2HXcGaCkQxk>

Évszázadok óta, mióta a technológia fejlődésnek indult, azt gondoljuk, hogy a lehetőségeink korlátlanok. A ma elfogadott közgazdaságtani elméletek többnyire szintén ezt állítják. Csak a 60-70-es évek fordulóján jelentek meg az első olyan publikációk, melyek felhívják a figyelmet arra, hogy ez a gazdaságpolitika a bolygónk számára egyre nagyobb környezeti terhelést jelent. A Föld eltartó képességét veszélyezteti, a társadalmi egyenlőtlenséget növeli, növekedésnek tehát határai vannak.

Le kell mondanunk a fejlődésről? Az előadás azt próbálja bizonyítani, hogy nem, hisz a fejlődés nem egyenlő a növekedéssel.

Elemzi a jelenlegi helyzetet, rámutat a problémák forrására: A munka és a fogyasztás kapcsolatára, a jólétről alkotott elképzelésünkre, az országokon belüli, és a világ fejlett és fejletlenebb országai közötti egyenlőtlen viszonyokra. Majd rámutat azokra a lehetőségekre, melyek kiutat jelenthetnek.

Videó előadás

Amit rosszul tudunk az éghajlatváltozásról

Előadó: Rázi András

https://www.youtube.com/watch?v=Onhp7V_-0ws

Napjainkban már szinte kézzelfoghatóak az éghajlatváltozás hatásai, mégis vannak, akik tagadják magának a klímaváltozásnak mint az egész emberiséget érintő problémának a létét. Emellett rengeteg tévhit kering a jelenséggel kapcsolatosan. Az előadás ezeket kívánja felszámolni.

Elmagyarázza, hogy alakult ki az üvegházhatás, melyek ennek pozitív és negatív hatásai. Bemutatja, hogyan járult hozzá az emberi tevékenység a meglévő egyensúly felborulásához, és milyen változásokat eredményezett ez (szélsőséges időjárás, hőhullámok, egyenlőtlen csapadékeloszlás), milyen veszélyeket jelent ez ránk, emberekre (egyes kultúrnövények eltűnése, újabb kártevők megjelenése, migráció, nagyobb geopolitikai, gazdasági feszültségek). Felhívja rá a figyelmet, hogy nem halogathatjuk tovább a beavatkozást, és felsorolja azokat az egyszerű „praktikákat”, melyekkel az átlagemberek is hozzájárulhatnak a klímakatasztrófa elkerüléséhez.

Az előadás célja, hogy közérthetően magyarázza el ennek az egész emberiséget érintő problémának a lényegét, keltsen érdeklődést az egyes jelenségeket mélyebben elemző előadások, publikációk iránt, és főként ösztönözzön a környezettudatos magatartásra.

Következmények

Videó előadás

Magyarország a 17-18. században : A Rákóczi-szabadságharc előzményei és következményei

Előadó: Dr. Kalmár János történész, egyetemi tanár

<https://www.youtube.com/watch?v=dNZcncwFpnU>

310 évvel ezelőtt, 1711-ben véget ért a magyar történelem leghosszabb szabadságharca. A II. Rákóczi Ferenc vezette rendi szabadságharc elbukását sokan nemzeti tragédiáink között tartják számon.

Az előadás bemutatja a szabadságharc előzményeit, lefolyását és lezárását, értékeli történelmünkben elfoglalt helyét. Megismerteti a törökök magyarországi kiűzését, és ennek magyarországi hatásait, az ország gazdasági helyzetét, a császári udvar hatalmi törekvéseit, és az egyes társadalmi rétegeket ért sérelmeket, valamint Európa geopolitikai viszonyait, hogy bizonyítsa, a szabadságharc indítása nem volt elhamarkodott, adott helyzetben akár sikerrel is kecsegtethetett. A szabadságharc folyamán azonban egyre fokozódtak azok az ellentétek, feszültségek, melyek már az indításakor megmutatkoznak, és ezt erősítették a ránk nézve kedvezőtlen európai események. Az előadás ezt a folyamatot mutatja be a főbb törésvonalakat

megragadva, magyarázva, anélkül, hogy a konkrét hadtörténeti eseményekre kitérne. Elemzi a szabadságharcot lezáró szatmári béke néven ismertté vált szerződést, és rövid kitekintést ad az ezt követő évtizedek fejlődésére. Végezetül azt a következtetést vonja le, a Rákóczi-szabadságharc a katonai vereség ellenére nem tekinthető hiábavalónak. A szatmári szerződés egy új korszakot nyitott, mely a korábbi másfél évszázadnál jóval előnyösebb lehetőségekkel biztosította Magyarország fejlődését.

"Nem középkorolás fokon..." - Magyarország a 17-18. században

Az előadáshoz ajánló bibliográfia készült a könyvtár gyűjteményéből, amely elérhető a könyvtár honlapján:

http://www.bacstudastar.hu/c/document_library/get_file?uuid=b86152ca-7e75-4787-81f5-55f6213511e9&groupId=10804

PR tevékenység

Az élő előadásokról tájékoztató jelent meg a Kecskeméti Kínálóban, Kecskemét Város és a könyvtárak honlapján, a könyvtár Facebook felületén, és a Gong rádióban is beszámoltak róla. Nyomatott meghívó-plakátot kaptak a város kulturális intézményei, iskolái, kollégiumai, könyvesboltjai. A járványhelyzet miatti bezárások idején a plakátokat virtuálisan terjesztettük.

A „nyitás” után nyomtatott plakátokon is felhívtuk a figyelmet a virtuális előadásokra.

Együttműködő partnerünk voltak: Kecskeméti Piarista Gimnázium, Lira Könyvesbolt Kecskemét

Összegzésként:

A programokkal magas színvonalú, többéves hagyománnyal rendelkező ismeretterjesztő rendezvényeket, és rendhagyó középiskolai órákat, olvasás-népszerűsítési tartalmakat valósítottunk meg.

A pandémia alatti zárvatartás miatt kénytelenek voltunk lemondani az élő előadásokról, viszont sikeresen helyettesítettük virtuális előadásokkal. Habár azt az élményt, hogy a könyvtárban személyesen hallgathatjuk meg az előadót, fogjuk a kisugárzását, kérdéseket tehetünk fel neki, halljuk a közönség többi tagjának kérdését, közben érezzük a hangulatot, nem helyettesíti egy felvett előadás megtekintése képernyőn. Viszont a terem behatárolja a jelenlévők létszámát, mely korlát a virtuális térben nem létezik. Dr. Körmendi Tamás előadását különösen nagy érdeklődés övezte, övezi még most is, de ha az ő előadását nem számoljuk az átlagba, akkor is közel kétszázan kattintottak egy-egy előadásra. Ennyien személyesen nem tudtak volna eljönni.

Külön öröm, hogy ezekkel az előadásokkal segíthettük az online tanítást is, hisz a tanárok visszajelzése azt mutatja, hogy hasznosnak találták, és felhasználták ezeket az előadásokat. A kényszer adta gyakorlatból tanultunk, és levontuk a tapasztalatot: az élő előadások felvételeit a jövőben a nagyobb nyilvánosság rendelkezésére bocsátjuk.

A pályázati beszámoló elérhető: <http://hungaricana.hu/hu/nka-palyazati-beszamolok/> és a <http://www.bacstudastar.hu/palyazatok> oldalakon.

Kelt, Kecskemét, 2021., június 25.

Bujdosóné Dr. Dani Erzsébet
megyei könyvtárigazgató
habilitált egyetemi docens

